
Kompletterande hänsyn till groddjur i detaljplan i Hedeskoga, Ystad Kommun

Översvämningsplats för dagvatten och möjlig ny lokal för groddjur, norr Bergsjöholmsvägen

Bakgrund

Ekoll AB har fått i uppdrag av Ystad kommun att göra förtydliganden och ge kompletterande förslag på åtgärder för fridlysta groddjur och deras livsmiljöer med anledning av planbeskrivning för Lilla Tvären 2:3, Hedeskoga 18:1 m.fl. i Hedeskoga, Ystad kommun, Skåne län (Dnr: SAM 2014/73). Detta med anledningen av inkommit samrådsyttrande från Länsstyrelsen Skåne, Enheten för samhällsplanering (Dnr: 402-9907-2018). Som underlag till själva planförslaget finns bland annat en Naturvärdesinventering (NVI) och en separat groddjursinventering av planområdet. Ekoll AB gjorde dessa undersökningar 2016. Poängteras bör också att strax *utanför* planområdet (väster och sydväst om) finns bland annat fyra vatten med fridlysta groddjur som vi även då inventerade. Sedan NVI har det i planförslaget tillkommit ett område till som ingår i planområdet (åkermark, foto framsida, intill Blåsborgsvägen), som bland annat anges som område för hantering av dagvatten och för viss bebyggelse. Här finns i dagsläget inga naturvärden. Dagvattenhanteringen finns för övrigt beskriven mer ingående i ”Dagvattenutredning för Detaljplan för Lilla Tvären 2:3, Hedeskoga 18:1 m.fl. i Hedeskoga, Ystad kommun, Ramböll Sverige AB 2018-03-05. När Ekoll AB gjorde NVI och groddjursinventeringen fanns inte denna undersökning gjord men vi lämnade rekommendationer för dagvattenhanteringen med anledningen av groddjuren i området. Som nämnts ovan hade vi heller inte information om planerna på att även anlägga vatten för dagvattenhantering intill Blåsborgsvägen. Detta har vi nu inkluderat i denna komplettering.

Syftet med denna komplettering till planbeskrivningen är främst att ge riktlinjer och rekommendationer för att kunna besvara de frågor Länsstyrelsen Skåne lämnat i sitt yttrande, och då enbart vad gäller groddjursfrågorna, men även till viss del dagvattenhanteringen som berör groddjuren.

Länsstyrelsens yttrande – Biotopskydd/Skyddade arter

Det som länsstyrelsen anger som ytterligare behov att behandlas i planen är bland annat följande:

- Artskyddsfrågan, hur påverkas de skyddade arternas miljöer och fortlevnad?
- Vilka åtgärder planeras för att undvika skada?
- Behövs dispensprövning enligt Artskyddsförordningen?
- Vilka hänsyn tas till passager för både djur och växter?
- Det krävs ett förtydligande av dagvattenhanteringen i planbeskrivningen

Förslag till kompletteringar

Vi anser att de flesta av de förslag på åtgärder och hänsyn till groddjuren som vi angav i Rapporten ”Groddjursutredning inför en ny detaljplan i Hedeskoga, Ystad kommun, Tyréns genom Ekoll, juni 2016” finns upptagna i planförslaget. Men vi tycker också att det behövs vissa förtydliganden. Detta gäller också en del information som finns i NVI, och som också finns upptaget i planförslaget. I planförslaget anges en igenvuxen märkegrav och ett odlingsröse som omfattas av biotopskydd. Dessa anges också som livsmiljöer för groddjur. Här krävs ett

förtydligande. Dessa två objekt är enbart *möjliga* livsmiljöer och då inte alls för lek men möjligen för övervintring och som skydd. Det är också så att möjligheten för groddjuren att utnyttja dessa miljöer är strakt begränsad idag eftersom vandringssvägarna dit och från dessa två objekt består idag av intensivt odlad mark. Dispens är beviljad för att ta bort märkegravarna och för att stenmaterialet ska användas för att bygga nya livsmiljöer för groddjur. Men det framgår inte var exakt detta bör ske enligt planförslaget. I vår inventeringstrappport finns ett förslag på var det är lämpligt att skapa fler och lämpligare livsmiljöer för groddjuren än dessa två objekt, vilket inte direkt framgår i planförslaget. I kartan nedan (figur 1, uppdaterad att även innefatta det nya förslaget på dagvattenmagasin i norr) framgår att det bästa är att göra nya övervintrings/skyddsplatser mellan de befintliga vattnen utanför planområdet. För att ytterligare gynna groddjuren föreslog vi också att förstora och rensa ett vatten (kallas "Lilla Hedeskoga dammen" i våra rapporter och i kartan nedan). Ett ytterligare förslag är att anpassa skötseln av naturområdet vid denna damm för att gynna groddjuren. Rent konkret föreslår vi följande:

Det finns goda möjligheter att gynna groddjursfaunan utanför och inom planområdet. Planområdet är i dagsläget inte är speciellt lämpligt för groddjur, även om det finns två möjliga objekt för övervintring/skydd.

Naturområdet utanför planområdet:

- Anlägg nya övervintringsplatser/uppehållsplatser för groddjuren mellan dammarna söder om "Lilla Hedeskoga dammen". Detta bör vara sk faunadepåer genom att gräva större gropar som fylls med sten och död ved så att högar bildas. Dessa ska ligga ovan vattennivåerna men erbjuda att groddjuren att övervintra frostfritt.
- Restaurera "Lilla Hedeskogadammen", dvs förstora den. Dammen är fiskfri och därmed finns stor potential att populationerna av groddjur ökar i hela området. Ju större vattenyta desto fler groddjur kan en damm hysa.
- Sköt området runt dammarna så att floran gynnas (och därmed födotillgången för groddjuren). Detta innebär att igenväxning av buskar och gräs begränsas men att flora och insektsliv gynnas. Lämpligen genom slätter/putsning efter blomningsperioden.

Inom planområdet:

- Poängtera i planbeskrivningen att nuvarande område inte är lämpligt för groddjuren (intensivt odlad mark) men att planförslaget innebär, med trädgårdar och nya naturområden, bättre skyddsmöjligheter och vandringssvägar i området för groddjuren liksom mer tillgång till föda.
- Utforma naturområdena så att det även här blir lämpliga miljöer för groddjuren. Detta kan vara några faunadepåer, inhemska buskar och träd samt öppen mark (inte kortklippta gräsmattor).
- Fuktstråken som medger markavrinning till några av de befintliga dammarna utanför planområdet gynnar groddjuren genom att förbättra deras möjligheter att förflytta sig till och från de nya naturområdena inom planområdet.

Utöver dessa rekommendationer bör det även förtydligas hur dagvattnet hanteras. I planbeskrivningen och i dagvattenutredningen framgår att dagvatten från de två kvarteren i den nordvästra delen av planområdet (kallas B1 och B2 i dagvattenutredningen) dels ska kunna ledas till den befintliga stora våtmarken ”Stora Hedeskoga dammen”, men även till en ny översvämningsyta norr om Bergsjöholmsvägen. Inget dagvatten kommer att ledas till någon av de andra våtmarkerna, vilket måste lyftas fram. I ”Stora Hedeskoga dammen” har bara enstaka lövgroddor spelat och det finns även åtlig groda. Inga andra fynd gjordes vid vår inventering år 2016. Detta är inte så konstigt då karpfisk fångades. Vattnet kan därför betraktas som mindre värdefullt för hänsynskrävande groddjur, dvs det är ingen reproduktionslokal. Med tanke på vattnets storlek och välutvecklade vegetation bör den kunna hantera vissa mängder dagvatten utan att påverka faunan negativt. Enligt dagvattenutredningen beräknas heller inte innehållet i dagvattnet överstiga riktvärdena (baserat på de som gäller för Helsingborgs Stads Dagvattenplan) även om ingen rening skulle ske. Med rening håller man sig med marginal under dessa riktvärden. Vattnet med störst potential för de hänsynskrävande groddjuren intill planområdet är därför ”Lilla Hedeskogadammen”, förutsatt att den förstoras och förblir fri från fisk. Dagvatten kommer heller inte ledas till denna, vilket måste framgå i detaljplanen. Däremot är det positivt för dammen, som det framgår av kartan i dagvattenutredningen och till viss del i planförslaget att markavrinning medges till dammen. Därmed ökar förutsättningarna för att dammen ska kunna hålla vatten hela året, vilket är positivt för groddjuren.

Den planerade översvämningsytan, norr om Bergsjöholmsvägen (ca 1 200 m²), för dagvatten bör kunna utformas för att ytterligare gynna groddjuren i planområdet (och därmed även i allmänhet). Det som krävs då är att den blir av permanent karaktär och att groddjurens vandringsvägar säkerställs så att ingen ny konflikt uppstår om de korsar Bergsjöholmsvägen (se nedan). Intill dammen bör även ytor anläggas med faunadepåer i kombination med buskage och öppen mark med flora för att gynna groddjuren. Om ytan på vattnet blir ca 1 000 m² kan det potentiellt hysa ca 50 spelande lövgroddor och klockgroddor. I så fall kommer groddjuren att gynnas signifikant jämfört med tidigare.

När det gäller spridningsmöjligheter för groddjuren i planområdet är den för närvarande begränsad eftersom det är konventionellt jordbruk. Dessa möjligheter kommer nu att öka, inte minst via föreslagna gång- och cykelvägar inom och omkring planområdet. Möjligheterna till utbyte (vandring) österut är också dåliga redan nu eftersom väg 13 får betraktas som ett stort vandringshinder. Detta innebär att groddjurspopulationen i de befintliga dammarna, strax utanför planområdet, får anses som relativt isolerad redan nu. De närmsta vattnen med groddjur finns i norr och väster om planområdet. Därför är det viktigt att det skapas förutsättningar intill de befintliga dammarna för att groddjuren ska kunna fortleva där. Det tycker vi att man kan göra om våra rekommendationer som nämnts ovan följs. För att ytterligare underlätta för groddjurens spridning bör man, om dagvattendammen i norr anläggs, säkerställa säkra vandringar för groddjuren till och från denna. Vi föreslår att man, förutom att anpassa vattnet och de intilliggande landmiljöerna till groddjuren, gör vandringarna säkra under vägen (fungerar även för gnagare och igelkottar). Detta innebär anläggning av barriärer på båda sidor av vägen samt en tunnel (fauna passage) under befintlig väg. Som terrängen ser ut nu är det praktiskt möjligt på norra sidan av vägen men det krävs betydande markarbeten för att det ska fungera från söder och norrut. Utformning och skötsel av en sådan faunapassage är avgörande för funktionen och

trafikverket har gett ut flera rapporter om detta. Men vår erfarenhet är att det bör finnas groddjursexpertis involverad när passagerna planeras och uppförs.

Figur 1. Karta med förslag på åtgärder för att gynna groddjur inom planområdet. Notera att kartan har modifierats något från rapporten "Groddjursinventeringar år 2016" eftersom ett nytt område i norra delen tillkommit och att vi då inte hade något planförslag att ta hänsyn till.

Slutsatser

I egenskap av experter på groddjur anser vi att om planförslaget kompletteras och förtydligas med de förslag som finns här, och som delvis redan fanns med i vår tidigare "Groddjursinventering", kommer groddjuren inte påverkas negativt av planförslaget, utan snarare gynnas. Därmed borde det inte behövas någon dispens från Artskyddsförordningen.